

Формування мотиваційної структури особистості засобами хореографічного мистецтва

Розвиток і утвердження хореографічного мистецтва – це результат еволюції культури людства, соціальних особливостей кожної історичної епохи. Танцювальна діяльність завжди виконувала важливе соціальне завдання, що полягає у вихованні підростаючого покоління у гармонії краси душі і тіла, шануванні традицій і звичаїв свого народу [1].

Про значення виховного потенціалу хореографічного мистецтва писали видатні українські хореографи В. Верховинець та В. Авраменко. Продовженням дослідницьких пошуків у цій галузі стали наукові праці мистецтвознавців А. Гуменюка, К. Василенка, О. Ліманської, В. Шкоріненка, фахівців з методики хореографічної роботи А. Тараканової, Г. Березової, Л. Бондаренко, Т. Ткаченка та педагогів В. Герасімова, Д. Ельконіна, М. Гамезо, Л. Виготського та ін.

Мистецтво хореографії функціонує як потужний засіб, що забезпечує формування мотиваційної структури особистості, компонентами якої є потреби, мотиви, цілі, інтереси та переконання.

Психологічне осмислення природи танцю, педагогічні механізми виховання засобами хореографії висвітлено у працях Г. Березової, В. Богути, О. Бурлі, А. Ваганової, Г. Ніколаї, О. Комаровської, С. Куценка, Т. Медвідь, Т. Морозовської, О. Пархоменка, І. Поклад, Л. Роговик, О. Семак, П. Сілкина, І. Сосніної А. Тараканової, І. Тригуб, П. Фриза, Л. Цветкової, В. Чуби, Д. Шарикова та ін.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає змогу стверджувати, що самореалізація сучасної особистості, її «входження» у світ духовних цінностей суспільства здійснюється через формування ціннісних орієнтирів, які, в свою чергу, визначають художньо-естетичних потреби людини. Зазначені потреби, збагачуючи духовний світ особистості, стають пусковим моментом емоційних

станів та інтересів у процесі мистецької діяльності. На їх основі відбувається формування естетичних переконань, смаків, які діють на потреби та сприяють їх якісному росту. До художньо-естетичних потреб відносимо здатність оцінювати прекрасне та прагнути до нього; формувати духовні орієнтири; розуміти мистецтво, його прояви та закономірності розвитку; потреба в культурній комунікації; повага до народної творчості; здатність зберігати та примножувати надбання культурної спадщини людства.

Теоретичні основи художньо-естетичного виховання закладені вченими в галузі естетики (І. Зязюн, М. Каган, Л. Левчук та ін.), психології (О. Завгородня, О. Кульчицька, В. Моляко та ін.), педагогіки мистецтва (Г. Карась, О. Комаровська, С. Коновець, Л. Масол, М. Левченко, Н. Миропольська, О. Рудницька, П. Фриз, Г. Шевченко та ін.).

Хореографічне мистецтво, яке пройшло складний шлях еволюційного розвитку, у відповідності до своєї природи виховує людину не за допомогою слова чи переконання, а візуальним відтворенням оточуючої дійсності. Однією із найдавніших форм колективної творчості, невербальним засобом висловлення душевних поривань, є танець. Танцюючи, людина відчуває гармонію, порядок, переживає почуття прекрасного. Саме досягнення катарсису, що є причиною глибинних психологічних зрушень особистості і який людина переживає як стан просвітлення і відкриття нового вважається головною мотивацією естетичної діяльності.

Формування художньо-естетичних потреб є важливим завданням виховання та освіти. Цей процес включає раннє естетичне виховання. Починаючи з раннього віку, дітям необхідно прищеплювати любов до краси та мистецтва, зокрема, через заняття хореографією та музикою, відвідуванням культурно-мистецьких заходів. Важливо забезпечити умови для постійного розвитку художньо-естетичних потреб протягом усього життя. Це може включати як формальне навчання у закладах загальної середньої та позашкільної освіти, дитячо-юнацьких хореографічних колективах, школах мистецтв, курсах, так і самостійне вивчення мистецтва [2].

Активна участь у творчій діяльності є ключовим елементом розвитку художньо-естетичних потреб. Багатогранність хореографії створює необмежені можливості для заняття цим видом хореографічного мистецтва для всіх охочих. В Україні інтенсивно розвиваються як професійні так і аматорські хореографічні колективи. Зокрема, намітилася тенденція збільшення чисельності клубів бального танцю, у яких хореографія викладається на поглибленому рівні за авторськими програмами, втілюючи інноваційні ідеї та концепції. Клубна діяльність, зазвичай, об'єднує дітей від раннього віку та передбачає активне залучення до участі у змаганнях як на місцевих рівнях, так і у конкурсах міжнародного масштабу [3]. Сценічні виступи танцівників-аматорів найчастіше відбуваються під час звітних концертів, показових виступів, інших публічних заходів. Участь у колективних хореографічних постановках розвиває командний дух і здатність працювати у групі, що важливо для соціальної адаптації учасників.

Таким чином, хореографічне мистецтво є важливою складовою процесу формування мотиваційної структури особистості, зокрема художньо-естетичних потреб. Вони сприяють розвитку духовного світу людини, її емоційної та інтелектуальної сфер, роблять життя багатшим і повнішим.

Література:

1. Косаковська Л. П. Хореографія. Енциклопедія історії України: Т. Україна - українці. Кн. 1. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, Я.В.Верменич та ін.; ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін: НАН України. Ін-т іст. України. Київ: Наук. Думка, 2018. С. 400-407.
2. Павлюк Т. С. Роль бальної хореографії та її культурної місії в суспільстві: структурно-функціональний аналіз. *Культура України*. X., 2012. Вип. 36. С. 213–220.
3. Терешенко Н. В. До питання естетичної вихованості старшокласників, які займаються бальною хореографією. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного*

*університету імені Івана Франка. Дрогобич: Просвіт, 2014. Вип.10.
С. 82–87.*